

تفسیر سوره توحید (جلسه اول)

متن مستخرج از فایل صوتی تدریس استاد تاج آبادی - ۱۳۹۹/۱۰/۲۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

شناسه و موضوع محوری سوره

نام این سوره مبارکه توحید، اخلاص و نسبت الله گفته شده است. نسبت به معنای توصیف کردن است یعنی این سوره توصیف خداوند متعال است.

موضوع این سوره توصیف خداوند متعال به وسیله اسماء و صفات (و نه ذات الهی) است. چرا که در آیه شریفه ۲۸ از سوره مبارکه آل عمران فرمود «و يُحَذِّرُ كُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وِالِ اللَّهِ الْمَصِيرُ» خداوند متعال انسان ها را از شناخت ذات خودش بر حذر داشته است. در فلسفه و عرفان هم ادله عقلی و شهودی آمده است که شناخت ذات الهی میسر نیست و حتی اگر از مسیر فلسفه یا عرفان بخواهیم خداوند را بشناسیم چیزی جز شناخت اسماء و صفات خداوند متعال نصیب انسان نمی شود.

این سوره مشتمل بر ۶ اسم از اسماء الهی است. ۳ اسم الله، احد و صمد از اسامی مفرد و ۳ اسم لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد از اسامی مرکب خداوند متعال هستند. در روایات و ادعیه هم داریم که این اسامی مرکب نیز به انواع اسامی الهی آمده اند مانند یا من یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد.

به جهت بررسی این سوره مبارکه ابتدا به تبیینی از اسماء الهی خواهیم پرداخت و در ادامه به تحلیل و تبیین رابطه میان این اسماء در این سوره خواهیم پرداخت و در نهایت اینکه این سوره به دنبال بیان چه چیزی بوده و آیات این سوره چه نسبتی با دیگر آیات توحیدی در قرآن کریم دارند.